

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-4-046
Karar Sayısı : 20-11/122-71
Karar Tarihi : 20.02.2020

(Muafiyet)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER: Buket ARI, Burcu OLGUN, Elif Sıdıka SARI

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : - QNB Finansbank A.Ş.
Esentepe Mah. Eski Büyükdere Cad. Kristal Kule Binası D:B1
No:215 34394 Şişli/İstanbul

- Türk Hava Yolları A.O.
THY Genel Yönetim Binası Yeşilköy Mah. Havaalanı Cad.
No:3/1 Bakırköy/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Türk Hava Yolları A.O. ile QNB Finansbank A.Ş. arasında imzalanan “THY Frequent Flyer Programı Miles&Smiles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesi”ne menfi tespit verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 09.08.2019 tarih, 5359 sayı ile giren ve 03.02.2020 tarih ve 1127 sayılı yazı ile tamamlanan başvuru üzerine hazırlanan 10.02.2020 tarih ve 2019-4-046/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Türk Hava Yolları A.O. (THY) ile QNB Finansbank A.Ş. (QNB FİNANSBANK) arasında 26.12.2018 tarihinde imzalanan “THY Frequent Flyer Programı Miles&Smiles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesi”ne,(Sözleşme) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un (4054 sayılı Kanun) 5. maddesi kapsamında yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak beş yıl süre ile bireysel muafiyet tanınabileceği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

G.1.1. Türk Havayolları A.O. (THY)

- (4) THY 20.05.1933 tarihinde 2186 sayılı Kanun ile Hava Yolları Devlet İşletmesi adıyla kurulmuş ve Milli Savunma Bakanlığına bağlı olarak faaliyete geçmiş ve 1955 yılında çıkarılan 6623 sayılı Türk Havayolları Anonim Ortaklığı Kanunu’yla özel hukuk kuralları ile sevk ve idare edilen bir şirket yapısına kavuşturularak Türk Hava Yolları A.O. unvanını almıştır. THY, 27.12.1994 tarihinde yürürlüğe giren 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamına alınıp, söz konusu Kanun’un 35. maddesi uyarınca Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bağlı bir iktisadi devlet teşekkülü olmuştur. 2006 yılı Mayıs ayında gerçekleştirilen halka arz uygulaması sonucu THY’deki kamu payı %50’nin altına düşmüştür. Özelleştirme Yüksek Kurulunun 03.02.2017 tarih ve 2017/1 sayılı kararı uyarınca; THY’nin sermayesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı uhdesinde bulunan %49,12 oranındaki kamu hissesi Türkiye Varlık Fonuna devredilmiş bulunmaktadır.

G.1.2. QNB Finansbank A.Ş. (QNB FİNANSBANK)

- (5) 1987 yılında İstanbul'da kurulan QNB FİNANSBANK'ın 2015 yılında ana hissedarları olan National Bank of Greece S.A. (NBG) ve Qatar National Bank S.A.Q. (QNB) arasında imzalanan hisse devir sözleşmesi sonucunda QNB, NBG'nin hisselerini devralmıştır. 2018 yılında söz konusu bankanın Finansbank A.Ş. olan ticaret unvanı QNB Finansbank A.Ş. olarak değiştirilmiştir. QNB FİNANSBANK'ın hisselerinin %99,88'i QNB'nin kontrolü altında olmakla birlikte, %0,12'lik bölümü halka açık ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem görmektedir. Ana hissedar olan QNB ise, 1964 yılında kurulmuştur. QNB'nin hisselerinin %50'si Katar Yatırım Otoritesine (*Qatar Investment Authority*) ait olup, geri kalan %50'si halka açıktır ve Katar Borsası'nda işlem görmektedir.

G.2. Havayolu Şirketleri ile Bankalar Arasında Yapılan İşbirliği Anlaşmalarına İlişkin Bilgiler

- (6) Bir ürün olarak ücretsiz/indirimli havayolu taşımacılığı promosyonu sağlayan kredi kartları esasen nihai tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bunların ilki Miles&Smiles'in da dâhil olduğu, havayolu şirketleri ile bankalar arasında yapılan işbirliği sözleşmeleri kapsamında çıkartılan ve kredi kartı müşterilerinin sadece ilgili havayolu şirketinin Frequent Flyer Programı (FFP) kapsamında ödül kazanabildiği "FFP kartları"dır.
- (7) Sık uçan yolculara hitap eden ikinci bir kredi kartı türü ise, bankaların herhangi bir havayolu şirketi ile işbirliği yapmaksızın tek başlarına ihraç ettikleri "seyahat avantajı sunan" kartlardır. Bu tür kredi kartlarında müşteriler, seyahat harcamalarında normal harcamalarına göre daha fazla mil/puan kazanmakta ve bu miller/puanlar seyahat harcamalarında kullanılırken birkaç katı ile çarpılarak nakde dönüşmekte ve tüketicilere seyahat harcamalarında kullanılmak üzere çeşitli avantajlar sunulmaktadır. Böylece tüketiciler herhangi bir havayolu şirketi ile sınırlı olmaksızın istedikleri havayolu şirketinde kazandıkları milleri değerlendirebilmektedir.
- (8) Bilgi talep edilen havayolu şirketlerinden gelen cevap yazılarında, kimi bankaların havayolları şirketleri ile anlaşmalara girmediği, dosya konusu işbirliklerinin bazı bankalarca ticari açıdan karlı bulunmadığı, kimi bankaların ise belirli bir havayolu şirketi ile anlaşma yaparak müşterilerinin tercihlerini kısıtlamak istemediği belirtilmiştir.
- (9) Bu noktada THY'nin kendi sadakat programı kapsamında çıkardığı Miles&Smiles kartının FFP kredi kartlarından ve seyahat avantajı sunan diğer kredi kartlarından farkına değinmek gerekmektedir. THY tarafından yapılan açıklamalarda, Miles&Smiles kartının THY'nin sık uçan yolcu programının bir ürünü olduğu, üyelerin anılan program kapsamında THY ve *Star Alliance* üyesi havayolu firmalarıyla yaptıkları uçuşlardan ve anlaşmalı program ortaklarından yaptıkları harcamalardan mil kazandıkları, buna karşın POS cihazı vb. bir araçla bir ödeme vasıtası olarak kullanılan bir kart niteliğini haiz olmadığı, bu kapsamda 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu (5464 sayılı Kanun) ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'un (6493 sayılı Kanun) kapsamında olmadığı belirtilmiştir. Aşağıda THY Miles&Smiles Kart ile 5464 sayılı Kanun kapsamındaki kartlar ile 6493 sayılı Kanun kapsamındaki kartlar arasındaki benzerlik ve farklılıklara yer verilmiştir.

Tablo-1: Miles&Smiles Kart ile 5464 sayılı Kanun Kapsamındaki Kartlar Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar

Özellikler	Banka Kartı	Kredi Kartı	Miles&Smiles
Kart Limiti	X	√	X
Hesap Kesim Tarihi	X	√	X
Son Ödeme Tarihi	X	√	X
Asgari Ödeme	X	√	X
Kredili Mevduat	X	X	X
Nakit Avans	X	√	X
Aidat	X	√	X
Alışveriş	√	√	X
Taksitli Alışveriş	X	√	X
Ek Kart	√	√	X
Temassız Ödeme	√	√	X
Gecikme Faizi	√	√	X
Kredibilite Değerlendirmesi	√	√	X

Kaynak: THY'nin Cevabi Yazısı.

Tablo-2: Miles&Smiles Kart ile 6493 sayılı Kanun Kapsamındaki Kartlar Arasındaki Benzerlik ve Farklılıklar

Özellikler	Sanal Kart	Miles&Smiles
Sanal Ödeme/Alışveriş	√	X
Para Yatırma/Yükleme	√	X
Para Transferi	√	X
Fatura Ödemesi	√	X

Kaynak: THY'nin Cevabi Yazısı.

- (10) Tablolardan görüldüğü üzere THY'nin sadakat programı kapsamında çıkardığı Miles&Smiles Kartı ön ödemeli kartlar, banka ve kredi kartları gibi ödeme aracı olarak kullanmaya elverişli özellikler taşımamaktadır. Bu bakımdan söz konusu kart bahse konu kartlar ile ikame edilebilir olmayıp, aynı ürün pazarında bulunmamaktadır. Açıklanan sebeple dosya kapsamında yapılacak değerlendirmede THY'nin sadakat programı kapsamında çıkardığı Miles&Smiles Karta ilişkin veriler dikkate alınmayacaktır.

G.3. Bildirime Konu THY Frequent Flyer Programı Miles&Smiles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesine Dair Tespitler

- (11) Hâlihazırda THY ile QNB FİNANSBANK arasında 26.12.2018 tarihinde imzalanan Sözleşme uyarınca; THY FFP'si olan Miles&Smiles programının bir parçasını teşkil etmek üzere, THY'nin Miles&Smiles programı üyelerinin talep etmeleri durumunda QNB FİNANSBANK'tan temin edecekleri Miles&Smiles markasını taşıyan kredi kartını kullanarak mil kazanacakları bir işbirliği öngörülmektedir.
- (12) Sözleşme'nin konusu olan Miles&Smiles Kredi Kartı, THY'nin aynı adı taşıyan sadakat programı olan Miles&Smiles üyeleri tarafından kullanılabilen ve kart hamilinin üçüncü kişilerden satın aldığı mal ve hizmet bedellerini Miles&Smiles Kartı ile ödemesi karşılığında mil toplama hakkı kazandırmaktadır. Kullanıcı daha sonra sahip olduğu mil toplamı kadar THY'den ücretsiz uçak bileti ya da refakatçi bileti alma veya uçuş sınıfları arasında terfi etme avantajının yanı sıra millerle alan vergisi ödeme ve millerle anlaşmalı üye işyerlerinden ve "www.shopandmiles.com" adresli web sitesinden mal ve hizmet satın alma imkânına sahip olmaktadır.
- (13) Söz konusu Sözleşme kapsamında önemli görülen maddeler aşağıda sıralanmıştır:

- THY ve QNB FİNANSBANK, THY FFP kapsamında Miles&Smiles Programı ve Miles&Smiles Kredi Kartı uygulamasının yaygın olarak kullanılmasını teşvik etmek konusunda mutabık kalmışlardır.
 - Sözleşme'nin 1.1.2. maddesine göre, THY Sözleşme dönemi süresince Türkiye'de (.....) banka dışında başka bir kart çıkaran kuruluş ile uçuş mili kazandıran kredi kartı işbirliği yapamayacak, bunun dışında her türlü işbirliğini yapmakta serbest olacaktır. THY, Garanti Bankası A.Ş. (GARANTİ) ve QNB FİNANSBANK işbirliklerine ilaveten (.....) farklı kart çıkaran kuruluş ile uçuş mili kazandıran kredi kartı işbirliği yapabilecektir.
 - THY, yurtdışında ikamet eden THY FFP üyelerine Miles&Smiles Kredi Kartı çıkartılabilmesi için ilgili ülkede faaliyet gösteren banka ve diğer kart çıkaran kuruluş ve kartlı sistem kuruluşları ile görüşebilecek ve kredi kartı anlaşması yapabilecektir.
 - Sözleşme'nin 1.1.4. maddesi uyarınca, (.....).
 - Sözleşme'nin 1.2.1. maddesi uyarınca, QNB FİNANSBANK, (.....).
 - Sözleşme'nin 1.2.2. maddesi uyarınca, (.....).
 - Sözleşme'nin 1.2.3. maddesi uyarınca, (.....).
 - Sözleşme'nin 2.1.4. maddesine göre, Sadece THY FFP üyeleri Miles&Smiles Kredi Kartı'na sahip olabilecek ve Miles&Smiles Kredi Kartı kullanımı ile THY FFP uyarınca mil toplamaya hak kazanabilecekleridir.
 - Sözleşmenin süresi (.....).
 - Sözleşme'nin 2.1.3. maddesi uyarınca, Miles&Smiles Kredi Kartı başvurularının işleme konulması, değerlendirilmesi ve güncellenmesi hususlarında QNB FİNANSBANK yetkili olacaktır.
 - Sözleşme'nin 1.3.4. maddesine göre, (.....).
- (14) Tarafların marka kullanım hakkı devriyle ilgili olarak Sözleşme'nin "Miles&Smiles Markasının Kullanımı" başlıklı 1.3. bölümüne göre, Miles&Smiles kart seviyesi uzantısındaki tüm kullanımlara ilişkin ibarelerin marka olarak tescil hakkı THY'ye aittir. THY, Miles&Smiles markasına ilişkin her tür kullanım ve diğer kanuni hakları saklı kalmak kaydıyla, QNB FİNANSBANK'a Sözleşme geçerli olduğu sürece, Marka Lisans Sözleşmesi ile marka için bila bedel inhisarı olmayan kullanım hakkı tanımayı taahhüt etmektedir.
- (15) Son olarak Sözleşme'de THY'nin QNB FİNANSBANK'a belirli bir miktarda mil satması gibi bir husus yer almamaktadır. Bununla birlikte, Sözleşme'nin "*Garanti Edilen Blok Bonus Mil Miktarı ve Birim Bonus Mil Ücreti*" başlıklı 4.1. maddesine göre, QNB FİNANSBANK'ın iş planındaki toplam mil bütçesi (.....) ABD Doları olarak belirlenmiş; taahhüt edilen mil alım tutarı ilk üç sözleşme yılı için toplam (.....) ABD Doları olacak şekilde kararlaştırılmıştır. Sonraki iki sözleşme yılı için QNB FİNANSBANK'ın iş planında olan mil alım bütçesi (.....) ABD Doları olup, bu tutar kesin taahhüt statüsünde olmayıp, iş planına ait tutardır. İlk üç sözleşme yılı içinde satın alınan millerin %(.....)'si dördüncü sözleşme yılında kullanılabilir. Ayrıca QNB FİNANSBANK tarafından satın alınan her mil karşılığında, THY satın alınan mil miktarının (.....) oranındaki kısmı kadar (.....) verecektir¹. QNB FİNANSBANK tarafından alınması taahhüt edilen bonus miller (.....).

¹ Örnek: (.....).

Faturaya tabi her birim bonus mil için QNB FİNANSBANK, THY'ye Sözleşme'nin ilk senesinde (.....) ABD Doları ödeyecektir.

G.4. Benzer Geçmiş Kurul Kararları

- (16) Dosya konusu başvuru yukarıda da açıklandığı üzere, THY ile QNB FİNANSBANK arasında imzalanan THY FFP Miles&Smiles uygulamasının program üyelerinin talep etmesi durumunda QNB FİNANSBANK'tan temin edecekleri Miles&Smiles markasını taşıyan kredi kartı kullanarak yapacakları harcamalar neticesinde kazanacakları bonus millerin THY FFP kapsamında harcanmasına dair bir işbirliğine ilişkindir. İşbu dosya içeriğine benzer içeriklerle geçmişte Rekabet Kurulu (Kurul) tarafından alınmış kararlar aşağıda özetlenmektedir.
- THY ve GARANTİ arasında 2003 yılında imzalanan "THY Frequent Flyer Programı Shop&Miles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesi", THY'nin sadakat programı Miles&Miles'in devamı olacak şekilde, bu program üyelerinin, talep etmeleri durumunda, GARANTİ'den temin edecekleri ve mülkiyeti THY'ye ait Shop&Miles hizmet markasını taşıyan kredi kartlarını kullanarak puan kazanacakları bir düzenlemedir. Kurulun 30.07.2004 tarih ve 04-50/678-172 sayılı kararı ile söz konusu sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına karar verilmiştir.
 - THY ile GARANTİ arasında yapılan ilk sözleşmenin süresinin dolması üzerine, THY tarafından Shop&Miles markasının lisans hakkının verilmesine ve THY FFP üyelerine kredi kartı verilmesine ilişkin yeni bir ihale düzenlenmiş; ihaleye davet edilen 24 banka arasından sadece GARANTİ ve YAPI KREDİ teklif vermiş ve ihaleyi GARANTİ kazanmıştır. Bunun üzerine GARANTİ ve THY arasında tekrar bir sözleşme imzalanmıştır. Yapılan incelemeler neticesinde Kurulun 09.09.2009 tarih ve 09-41/994-251 sayılı kararıyla söz konusu Sözleşme'nin, tarafların pazar paylarının 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen %40 eşiğini aşması nedeniyle anılan Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanmadığına, ancak Sözleşme'ye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle üç yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.
 - 2004 ile 2009 yıllarında muafiyet almış olan mezkur Sözleşme'ye başkaca özellikler eklenerek 2012 yılında yeniden başvuru yapılmıştır. Kurul, 01.11.2012 tarih ve 12-53/1511-529 sayılı ile söz konusu Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle beş yıl süreyle bireysel muafiyetten yararlanabileceğine karar vermiştir.
 - Kurul söz konusu sözleşmeye ilişkin olarak bir diğer kararını 07.09.2017 tarih ve 17-28/465-204 sayılı ile vermiştir. Buna göre, söz konusu işbirliğine ilişkin Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle iki yıl süreyle bireysel muafiyetten yararlanabileceğine karar verilmiştir.
 - Son olarak, Kurul 14.11.2019 tarihli ve 19-40/653-279 sayılı kararı ile THY ile GARANTİ arasında akdedilen THY FFP Miles&Smiles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle beş yıl süreyle bireysel muafiyetten yararlanabileceğine karar vermiştir.

G.5. İlgili Pazar

G.5.1. İlgili Ürün Pazarı

- (17) İnceleme konusu dosya bakımından ilgili ürün pazarları belirlenirken taraflar arasındaki anlaşmaya konu mal veya hizmet pazarlarının yanı sıra, anlaşmanın etkileyebileceği diğer mal veya hizmet pazarlarının da dikkate alınması gerekmektedir. Bu çerçevede, ilgili ürün pazarlarının en geniş şekliyle tarafların faaliyet gösterdiği alanlar olan havayolu taşımacılığı ve bankacılık hizmetleri dikkate alınarak tanımlanması mümkündür. Ancak, bildirim konusu işlemin rekabet üzerindeki etkilerinin detaylı bir şekilde incelenebilmesi bakımından, taraflar arasındaki ticari ilişkinin konusuna odaklanan dar bir pazar tanımının daha işlevsel olacağı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, inceleme konusu dosya bakımından, sağlayıcı ve alıcı arasındaki “üst pazar” ile alıcının nihai ürünün satışı için diğer rakipleri ile rekabet ettiği “alt pazar” özelinde ilgili pazarlar tespit edilmiştir.
- (18) Taraflar arasında imzalanan sözleşme uyarınca, QNB FİNANSBANK'ın THY'ye ait olan Miles&Smiles logosunu kullanarak kredi kartı ihraç edebileceği, QNB FİNANSBANK müşterilerinin bu bankadan temin edecekleri Miles&Smiles markasını taşıyan kredi kartını kullanarak yaptıkları alışverişlerde mil kazanacakları bir işbirliği kurulmaktadır. Bu bakımdan Sözleşme kapsamında QNB FİNANSBANK ile THY arasında dikey bir ilişki oluşacağı değerlendirilmektedir.
- (19) Söz konusu dikey ilişkide, THY sağlayıcı konumunda bulunmakta ve QNB FİNANSBANK'a mil satımı gerçekleştirmektedir. QNB FİNANSBANK ise THY'den temin edeceği bu milleri, çıkaracağı Miles&Smiles logolu kredi kartlarında girdi olarak kullanmakta ve söz konusu kredi kartlarını nihai tüketicilere pazarlayarak kar elde etme fırsatı yakalamaktadır.
- (20) Bu çerçevede, daha geniş pazar tanımları yapılabilmeyle beraber, yukarıda sözü edilen geçmiş Kurul kararlarına paralel olarak, değerlendirilebilecek en dar pazarlar olarak, “sık uçan yolcu programı mil alım/satım pazarı” (üst pazar) ve “ücretsiz/indirimli havayolu taşımacılığında seyahat avantajı sunan kredi kartları pazarı” (alt pazar) ilgili pazarlar olarak belirlenmiştir.

G.5.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (21) İlgili ürün pazarları dikkate alındığında, hem üst pazarda hem de alt pazarda sunulan hizmet Türkiye genelinde homojen bir özellik gösterdiğinden, ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak tespit edilmiştir.

G.6. Değerlendirme

G.6.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (22) Bildirime konu sözleşmeyle QNB FİNANSBANK ile THY, ilgili pazarlardaki rekabet üzerinde etki doğuracak bir işbirliğine gitmişlerdir. Buna göre, taraflar arasında akdedilen sözleşmenin 1.2.1. maddesinde “(.....)” ifadesine yer verilmiştir. Sözleşme'de yer alan bu hüküm alıcı konumunda bulunan QNB FİNANSBANK'a rekabet etmeme yükümlülüğü getirmektedir. Bu bakımdan söz konusu yükümlülüğün rekabeti kısıtlayıcı etkisi bulunabilecektir.
- (23) Sözleşme'nin 1.1.2. maddesinde ise THY'nin Türkiye'de dört banka dışında başka bir Kart Çıkaran Kuruluş ile uçuş mili kazandıran kredi kartı işbirliği yapamayacağına ilişkin rekabet sınırlaması içeren bir hüküm bulunduğu görülmektedir. Bu hüküm de sağlayıcı konumunda olan THY'nin Sözleşme'ye konu olan ürün ve hizmetleri satabileceği alıcı sayısına kısıtlama getirmekte olup bu bakımdan rekabeti kısıtlayıcı etkiye sebep olabilecektir.

- (24) Taraflar arasında imzalanan Sözleşme, yukarıda belirtildiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi açısından rekabeti kısıtlayıcı hükümler içerdiğinden, Sözleşme'ye aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle ilgili Sözleşme aşağıda muafiyet değerlendirmesine tabi tutulmuştur.

G.6.2. 4054 sayılı Kanun'un 5. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

G.6.2.1. Sözleşmenin Grup Muafiyeti Açısından Değerlendirilmesi

- (25) Bildirime konu Sözleşme hükümleri ve Sözleşme taraflarının konumu dikkate alınarak, THY ile QNB FİNANSBANK arasındaki bildirim konusu işbirliğinin, THY'nin Sık Uçan Yolcu Programı millerinin sağlayıcısı olduğu, QNB FİNANSBANK'ın ise bu millerinin alıcısı olduğu dikey bir anlaşma olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle öncelikle söz konusu Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında incelenip incelenemeyeceği değerlendirilmiştir.
- (26) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca herhangi bir dikey anlaşmanın Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden faydalanabilmesi için, sağlayıcının ilgili pazardaki payının %40'ı aşmaması gerekmektedir.
- (27) Dosya konusuna bakıldığında, Türkiye'de THY'nin QNB FİNANSBANK dışında toplam sadece (.....) banka ile benzeri tarzda bir işbirliği yapabileceği şeklinde bir yükümlülük bulunduğu, bunun da QNB FİNANSBANK'ın THY'den başka bir havayolu şirketi ile Sözleşme'de anlatılan uygulamaya alternatif oluşturacak şekilde uçuş mili ve uçuş kazanma/harcamaya yönelik işbirlikleri kuramayacağına yönelik bir rekabet etmeme yükümlülüğü ile birleştiği, THY'nin "sık uçan yolcu programı mil alım/satım pazarı"ndaki pazar payının %40'ı aştığı, bu nedenle bildirim konu Sözleşme'nin grup muafiyetinden yararlanamayacağı ve bireysel muafiyet değerlendirmesine tabi tutulması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

G.6.2.2. Sözleşmenin Bireysel Muafiyet Açısından Değerlendirilmesi

- (28) Bildirime konu sözleşmeye bireysel muafiyet tanınabilmesi için 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir. Bu bakımdan, işbu dosya kapsamında maddede sayılan tüm şartların gerçekleşip gerçekleşmediğinin incelenmesine gerek duyulmaktadır.

a) Malların Üretim veya Dağıtım ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (29) Miles&Smiles Kredi Kartı işbirliği çerçevesinde THY, Miles&Smiles Kredi Kartı kullanıcılarına ödül olarak sunulmak üzere QNB FİNANSBANK'a Sözleşme süresince mil satmaktadır. Böylece THY, bir yandan gelir elde etmekte diğer yandan da uçuşlarını ve yolcu kapasitesini daha iyi organize edebilir hale gelmektedir. Ayrıca bu işbirliği sayesinde THY'nin FFP uygulaması tüketici sadakatini sağlamaya yönelik bir pazarlama sistemi olmanın yanı sıra THY için de gelir sağlayan bir ekonomik faaliyet haline gelmektedir. THY müşterileri söz konusu işbirliği sayesinde taksitli alışveriş ve kredi imkânına sahip olurken, Miles&Smiles kredi kartına ilişkin reklam ve tanıtım hizmetleri QNB FİNANSBANK tarafından gerçekleştirilecektir.
- (30) THY tarafından sunulan bilgilerde, Miles&Smiles Kredi Kartı kapsamında işbirliği gerçekleştirilecek bir finansal kuruluşun, yurtiçinde mukim yaklaşık beş milyon Miles&Smiles üyesine hizmet sunabilecek teknolojik altyapı yeterliliğine, güçlü dağıtım ağına ve etkin iletişim kanallarına sahip olmasının önem taşıdığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda, bankalarca iletilen tekliflerin, sözleşme dönemi boyunca; Miles&Smiles Kredi

Kartı programı için ayrılan ödül bütçe, senelik bazda taahhüt edilen aktif kredi kartı sayısı, banka tarafından kurgulanacak kredi kartı değer önermesi, sektörel bazda üyelere birim harcama başına dağıtılacak mil değerleri², THY'nin direkt kanallarında üyelerin yapacağı birim harcamalar için dağıtılacak mil değerleri³, Miles&Smiles Kredi Kartı sahibi üyelere alınması beklenen kart aidatları ve Miles&Smiles Kredi Kartı sahiplerine bankanın tanıyacağı ayrıcalık ve servisler gibi çeşitli kriterler göz önünde bulundurularak değerlendirildiği belirtilmiştir. Bu durum söz konusu Miles&Smiles programı kapsamındaki hizmetlerin bankalar tarafından sunulmasında kalitenin artmasına yönelik bir husus olarak değerlendirilebilecektir.

- (31) QNB FİNANSBANK ise, THY ile yaptığı işbirliği sonucunda, THY'nin müşterilerine daha az maliyetle ulaşıp bunları kredi kartı müşterisi haline getirebilmekte ve böylece gelir seviyesi ve alışveriş harcamaları yüksek olan bu müşteri kitlesinin QNB FİNANSBANK kredi kartı ile alışveriş yapması sonucunda bir gelir elde etmektedir. Buna ek olarak bahse konu işbirliği anlaşmasının tarafların kurumsal kimliklerine ve marka değerlerine de önemli katkı sağlayacağı belirtilmiştir.
- (32) Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz'da⁴ (Kılavuz) tarafların varlıklarını bir araya getirdiğinde, tek başlarına erişme imkanı olmayan maliyet/çıktı oranlarına ulaşabilmeleri etkinlik kazanımı olarak değerlendirilmekte ve bu kazanımın muafiyetin ilk koşulunun sağlanması bakımından değerlendirilebileceği ifade edilmektedir. Bu kapsamda işbu dosya konusu bakımından QNB FİNANSBANK ve THY aralarında kurulan işbirliği ile reklam/tanıtım hizmetlerinde maliyet avantajı sağlayacaklar ve bu sayede tek başlarına faaliyet göstermeleri halinde ulaşamayacakları sayıda müşteriye ulaşacaklardır.
- (33) Bu açıklamalar çerçevesinde söz konusu hizmetlerin sunumunda iyileşme sağlanacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle, bildirim konusu Sözleşme ile muafiyet koşullarından ilki olan "malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması" şartını karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır.

b) Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (34) Bildirime konu Sözleşme kapsamında kart hamillerine; kredi kartları ile yaptıkları alışveriş karşılığında ödül olarak dağıtılan miller ile yurtiçi ve yurtdışında ücretsiz uçak ile seyahat etmenin yanı sıra ücretsiz kayıp çalıntı kart, seyahat ve sağlık sigortası ve ücretsiz asistanlık (yol, sağlık, ev) hizmetleri sunulmaktadır. Diğer taraftan, THY müşterileri, THY ile QNB FİNANSBANK arasındaki Miles&Smiles Kredi Kartı işbirliğinin bir sonucu olarak taksitli alışveriş ve kredi imkânına da sahip olmaktadır. Böylelikle tüketicilere sunulan ürünlerde çeşitlilik sağlanmaktadır.
- (35) THY FFP üyeleri, bildirim konu işbirliğinin olmaması halinde sadece uçuşlardan ve THY'nin anlaşma imzaladığı sınırlı sayıda işyerinden aldıkları hizmet karşılığı mil kazanmakta iken, mevcut işbirliği ile Miles&Smiles Kredi Kartı ile yapmış oldukları alışverişlerden de mil kazanmaya devam edeceklerdir. Buna ek olarak, tüketiciler QNB FİNANSBANK'ın dağıtım kanalları vasıtasıyla da THY'nin Miles&Smiles programına dahil olabileceklerdir. Bu sayede tüketicilerin söz konusu hizmete erişiminde kolaylık sağlanmış olacaktır. Açıklanan hususlar çerçevesinde bildirim konu işbirliği programı, tüketiciler için daha cazip hale gelmektedir.

² Süpermarket alışverişlerinde yapılan 1 TL harcama karşılığında 1 mil verilmesi örnek gösterilebilir.

³ Örnek: THY'nin websitesinde yapılan 1 TL harcama karşılığında 2 mil verilmesi.

⁴ Bkz. Kılavuz 33. par.

- (36) Bu çerçevede, bildirim konu Sözleşme'ye istinaden çıkarılan kredi kartları sayesinde ortaya çıkacak fiyat seviyesindeki düşüş, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilecektir. Ayrıca, dosya konusu işbirliği sonucunda kredi kartları pazarında da önemli bir ürün farklılaştırması gerçekleştirilecek ve böylece tüketici tercihlerinin artması sağlanacaktır. Açıklanan tüm bu nedenlerle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde aranan tüketici yararının sağlanmasına ilişkin şartın da gerçekleştiği değerlendirilmektedir.

c) İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (37) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması koşulu, pazar gücü ve bu güce bağlı olarak söz konusu anlaşmaların pazardaki etkisi ile yakından ilgilidir. Bir teşebbüsün pazar gücü çok yüksek ise getirilen dikey sınırlamanın rekabeti bozucu etkileri artacaktır.
- (38) Öte yandan, alıcının belli bir ürünün tamamını tek bir sağlayıcıdan alması koşulunu içeren anlaşmaların rekabet üzerindeki başlıca olumsuz etkisi pazar kapama etkisidir. Bu yöndeki rekabet sınırlamasının pazar üzerindeki rekabeti bozucu etkilerini belirlemede önemli unsurların başında "sağlayıcının pazardaki konumu" gelmektedir. Sağlayıcının pazardaki konumunun yanında alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün kapsamı ve süresi de anılan değerlendirmede önem kazanmaktadır.
- (39) Bu çerçevede öncelikle bildirim konu anlaşmanın etkilediği pazarların ve tarafların faaliyet gösterdikleri pazarlardaki konumlarının irdelenmesi ve dosya konusu işlem bakımından sağlayıcı konumunda bulunan THY'nin pazar gücünün ortaya konulması gerekmektedir. Havayolu şirketlerinin bazı hatlarda tek başına tayin edildiği diğer hatlarda ise diğer havayolu şirketleriyle rekabet içinde faaliyet gösterdiği görülmektedir. Bu noktada söz konusu pazardaki pazar payı analizinin öncelikle havayollarının tek başına tayin edildiği hatlardaki yolcu sayısı bazında, sonrasında ise toplam yolcu sayısı bazında yapılmasının pazardaki uygulamalar göz önüne alındığında daha yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Aşağıda Türkiye'de faaliyet gösteren havayollarının, 2018 yılı itibarıyla tek başına tayin edildikleri yurtiçi ve yurtdışı hatlardaki yolcu sayısı ve toplam yolcu sayısı bazında pazar paylarına yer verilmiştir:

Tablo-3: Havayolu Şirketleri Pazar Payları (2018 yılı)

Havayolu Şirketi	Tek Başına Tayin Edildiği Hatlardaki Yolcu Sayısı	Tek Başına Tayin Edildiği Hatlar Bazında Pazar Payı (%)	Toplam Yolcu Sayısı	Toplam Yolcu Sayısı Bazında Pazar Payı (%)
THY	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
PEGASUS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ONUR AIR	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ATLAS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BORAJET ⁵	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
LUFTHANSA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SUNEXPRESS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden Gelen Cevabi Yazılar.

- (40) Havayolu şirketlerinin tek başına tayin edildikleri hatlar bakımından pazar payları incelendiğinde THY'nin söz konusu pazar bağlamında oldukça yüksek bir paya sahip

⁵ BORAJET tarafından şirket yönetiminin almış olduğu yeniden yapılanma kararı neticesinde tüm iç/dış hat tarifeli veya düzensiz seferlerin 26.04.2017 tarihi itibarıyla ara verildiği belirtilmiştir. İstatistik bilgileri anılan tarihe kadar olan yolcu sayılarını kapsamaktadır.

olduğu görülmektedir⁶. Öte yandan toplam yolcu sayısı bazında bakıldığında THY'nin pazar payının, tek başına tayin edildiği hatlardaki pazar paylarına göre düşük olduğu görülmektedir. Buna göre THY 2018 yılı itibarıyla %(.), en güçlü rakibi olan PEGASUS ise yaklaşık %(.) paya sahiptir. THY'nin elde etmiş olduğu bu pazar payı QNB FİNANSBANK ile yapılmış olan anlaşmanın rekabet üzerindeki olumsuz etkilerinin daha fazla hissedilmesine yol açabilecektir.

- (41) İkinci olarak dosya kapsamında üst pazar olarak ele alınan "sık uçan yolcu programı mil alım/satım pazarı" bakımından THY'nin sahip olduğu pazar payının da değerlendirilmesi uygun olacaktır. 2019 yılı itibarıyla havayolu şirketlerinin bankalarla yaptıkları sık uçan yolcu programına yönelik işbirlikleri kapsamında ihraç edilen aktif kredi kartı sayısına ve bahse konu kart hamillerinin gerçekleştirdikleri uçuş sayısına göre hesaplanan pazar payı verileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo-4: FFP Kredi Kartları Sayısı ve Uçuş Sayısı Verileri

Banka-Havayolu Şirketi	Kart Adı	Aktif Kart Adedi	Pazar Payı (%)	Uçuş Sayısı	Pazar payı (%)
GARANTİ - THY	Miles&Smiles	(.)	(.)	(.)	(.)
QNB-THY	Miles&Smiles	(.)	(.)	(.) ⁷	(.)
ING - PEGASUS	ING Pegasus Plus Kart	(.)	(.)	(.)	(.)
ODEA BANK - ATLASJET	Bank'ö Atlas Kart	(.)	(.)	(.)	(.)
TOPLAM		(.)	(.)	(.)	(.)

Kaynak: Teşebbüslerden Elde Edilen Bilgiler.

- (42) Bu tabloya göre THY'nin GARANTİ ve QNB FİNANSBANK ile gerçekleştirdiği işbirlikleri sayesinde, uçuş sayısı bakımından, üst pazarda elde ettiği pay yaklaşık %(.)'dir. Öte yandan THY'nin gerçekleştirdiği işbirliği anlaşmaları kapsamında ihraç edilmiş olan toplam FFP'li kartların yaklaşık %(.)'inin da GARANTİ ve QNB FİNANSBANK tarafından ihraç edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu tabloda QNB FİNANSBANK'ın ihraç ettiği FFP'li kredi kartı sayısının ve buna bağlı uçuş sayısının düşük olduğu görülse de zamanla bu miktarın artacağı ve THY'nin üst pazardaki payının buna bağlı olarak artacağı değerlendirilmektedir.
- (43) Üst pazardaki paylar bakımından oluşan bu görünümün sebebinin hem THY'nin sektörde sahip olduğu özel konumundan hem de anlaşma yaptığı bankaların sahip olduğu müşteri sayısından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. THY'nin 2003 yılına kadar sektörde neredeyse rakibinin olmadığı, sonraları PEGASUS'un pazara girmesiyle gerçek anlamda rekabetin başladığı, bunun yanı sıra, THY'nin en yakın rakibi konumunda olan PEGASUS'un, *low-cost* bir havayolu şirketi olduğu ve bu bakımdan THY ile birebir aynı müşteri kitlesini hedeflemediği hususu belirtilmelidir. Buna ek olarak THY'nin uçuş gerçekleştirdiği çok sayıda lokasyona PEGASUS veya pazardaki diğer oyuncuların uçuş

⁶ Bu durumun THY'nin sektörde sahip olduğu özel ve ayrıcalıklı durumdan kaynaklandığı söylenebilecektir. Ülkemizde iç ve dış hatlarda THY'nin sahip olduğu birtakım hakların ve ayrıcalıkların da bu bağlamda önemli olduğu kuşkusuzdur. İç hat havayolu taşımacılığında 2003 yılında yaşanan serbestleşmeye rağmen THY, sahip olduğu tarihsel haklar nedeniyle, uygun slotların önemli bir kısmını ve özellikle de ticari açıdan en avantajlı olanlarını elinde tutmaya devam etmiştir.

⁷ THY'nin cevap yazısında, her iki bankadan da Miles&Smiles Kredi Kartı olan üye sayısının toplam (.) adet olduğu; bu üyelerin 2019 yılı içerisinde toplam (.) adet uçuş gerçekleştirdiği, anılan rakamı herhangi bir bankaya tek başına yansıtmamanın mümkün olmadığı, zira bu üyelerin kazandığı millerin her iki bankadaki hesabına da yansıtıldığı belirtilmiştir.

gerçekleştirmedeği dikkate alındığında, THY'nin FFP programının daha geniş bir tüketici yelpazesine hitap ettiği, bu nedenle anılan program dahilinde ihraç edilen kredi kartlarının ve uçuş sayılarının yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, teşebbüslerin sahip olduğu bu pazar payları hem geçmişten gelen bir takım özel koşullarından hem de yaptıkları işbirliklerinin daha fazla sayıda tüketiciye ulaştırılmasından kaynaklanmaktadır.

- (44) Bildirime konu işlemin alt pazardaki etkilerinin değerlendirilebilmesi için “sık uçan yolcu programı mil alım/satım pazarı” ve “ücretsiz/indirimli havayolu taşımacılığında seyahat avantajı sunan kartlar pazarı” incelenmiştir. Önceki bölümlerde açıklandığı gibi kullanıcılarına seyahat avantajları sunan iki türlü kredi kartından bahsetmek mümkündür. Bunlardan ilki FFP olarak adlandırılan ve temelde banka ile havayolu şirketi arasındaki anlaşmaya dayanarak çıkarılan kartlardır. Bu bağlamda THY ile QNB FİNANSBANK arasındaki anlaşma çerçevesinde çıkarılan Miles&Smiles Kredi Kartı'nın yanı sıra, yine THY ile GARANTİ işbirliği ile çıkartılan Miles&Smiles, PEGASUS ile ING işbirliği ile çıkartılan ING Pegasus Plus Kart, ATLASJET ile ODEA BANK işbirliğiyle çıkartılan Bank'O Atlas Kart tüketicilerin tercihine sunulmaktadır.
- (45) Diğer taraftan, bankalar, herhangi bir havayolu şirketi ile FFP işbirliği yapmamış olsalar dahi, kredi kartı ile belirli miktarda alışveriş yapan müşterilerine ücretsiz veya indirimli havayolu taşımacılığı avantajı sunabilmektedirler. Nitekim AKBANK'a ait Wings, YAPI KREDİ'ye ait Adios, İŞ BANKASI'na ait Maximiles, HALKBANK'a ait Parafly Kart bankaların kendi bünyelerinde geliştirdiği ücretsiz veya indirimli havayolu taşımacılığı promosyonu sunan kredi kartları olarak göze çarpmaktadır. Bu kart programları sayesinde bankalar herhangi bir havayolu şirketi ile anlaşma yapmadan da müşterilerine seyahat avantajı sunabilmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak, “ücretsiz/indirimli havayolu taşımacılığında seyahat avantajları sunan kredi kartları pazarı” sürekli yeni girişlerin olabildiği ve pazarın giderek büyümeye elverişli olduğu dinamik bir pazar özelliği göstermektedir. Bankaların havayolu şirketleri ile yaptığı işbirlikleri kapsamında ihraç ettikleri ve aktif FFP'li kredi kartı sayılarına göre sahip oldukları pazar payları Tablo 4'te yer almaktadır. Aşağıdaki tabloda ise, 2018 yılı itibarıyla bankaların ihraç etmiş olduğu bütün kredi kartı sayıları ile bunlardan herhangi bir havayolu şirketi ile işbirliği yapmaksızın (FFP'li olmayan) ihraç ettikleri seyahat avantajı sunan kredi kartlarının sayısına yer verilmiştir.

Tablo-5: Bankaların Kart Adetleri Bazında Pazar Payları⁸

Banka	Toplam Kart Adedi	Pazar Payı (%)	Seyahat Avantajı Sunan Kart Sayısı	Pazar Payı (%)
YAPIKREDİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GARANTİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İŞBANKASI	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AKBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ZİRAAT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
QNB FİNANSBANK ⁹	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DENİZBANK ¹⁰	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VAKIFBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
HALKBANK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ING	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

⁸ Tablo-3'teki veriler havayolu şirketlerinden elde edilen ve aktif FFP'li kredi kartlarına işaret eden verilerdir. Tablo-5'te yer alan veriler ise bankalar tarafından aktif-pasif kart ayrımı yapmadan sunulan kredi kartı sayılarına işaret etmektedir.

⁹ QNB FİNANSBANK'ın seyahat avantajı sunan kredi kartı ihracı bulunmamaktadır.

¹⁰ DENİZBANK tarafından gönderilen bilgilerde LUFTHANSA ile olan işbirliğinin 31.07.2015 tarihinde sona erdiği belirtilmiştir.

HSBC	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ODEA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....) ¹¹	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (46) Bu tablodaki verilere bakıldığında, QNB FİNANSBANK'ın THY ile işbirliği haricinde ihraç ettiği başkaca seyahat avantajı sunan kartının bulunmadığı anlaşılmakta ve bu bakımdan pazar payının olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, QNB FİNANSBANK'ın ihraç ettiği kredi kartı sayısı bakımından pazarda (.....) büyük oyuncu olduğu, GARANTİ ile QNB FİNANSBANK'ın kredi kartları pazarındaki toplam payının yaklaşık %(.....) oranına ulaştığı görülmektedir. THY ile FFP kapsamında işbirliği anlaşması yapan ilk bankanın GARANTİ olduğu ve GARANTİ'nin sahip olduğu toplam kredi kartı müşterilerinin sayısının yüksek olmasının, GARANTİ'nin Miles&Smiles kredi kartı kullanımının FFP'li kredi kartları pazarındaki rakipleri olan ING ve ODEA BANK'a kıyasla fazla olmasında etkili olduğu söylenebilecektir. Ayrıca (GARANTİ'nin)payı, bahse konu pazardaki en büyük oyuncu olan YAPIKREDİ'nin pazar payının da üstündeki bir orana tekabül etmekte ve bu bakımdan önemli bir alıcı gücüne işaret etmektedir. Gerek THY'nin faaliyet gösterdiği pazardaki konumu, gerekse üst pazarda sahip olduğu pazar payı bu verilerle birlikte değerlendirildiğinde incelenen dikey Sözleşme'nin pazar kapama etkisi oluşturma riski gündeme gelebilecektir.
- (47) Bununla birlikte, FFP'li kartlarla birlikte kart hamiline avantajlı seyahat etme imkânı sunan diğer kart programlarına bakıldığında, başta yine GARANTİ olmak üzere, Bonus Platformu'na üye diğer bankaların yanı sıra yine YAPI KREDİ, İŞ BANKASI ve AKBANK'ın da hamiline harcadıkça mil kazanma ve kazandığı millerle başta avantajlı uçak bileti almak üzere diğer seyahat avantajları sağlayan kartlar ihraç ettiği, kart sayıları bakımından bu teşebbüslerin pazarda önemli oyuncular olduğu ve böylelikle THY'nin işbirliği anlaşmaları nedeniyle pazarda meydana gelebilecek rekabet karşıtı etkilerin bir ölçüde hafifletilebileceği değerlendirilmektedir.
- (48) Diğer yandan, THY'nin kendi sadakat programı kapsamında çıkardığı Miles&Smiles kartına da değinmek uygun olacaktır. Tüketiciler herhangi bir banka müşterisi olmadan da doğrudan THY'den Miles&Smiles Kartı edinebilmektedir. Bu kart, banka/kredi kartları gibi bir ödeme aracı olarak kullanılamasa dahi bu kartın hamilleri, başta THY olmak üzere Miles&Smiles program ortaklarından bu kart ile alışveriş yapmakta, mil kazanmakta ve bu milleri aynı kanallardan harcayabilmektedirler. Bu noktada THY'nin sadakat programı kapsamında çıkardığı Miles&Smiles Kart hamili yolcularının gerçekleştirdiği uçuş sayıları ile bir banka (GARANTİ ve QNB FİNANSBANK) ile olan işbirliği çerçevesinde çıkarılan kredi kartlarına sahip yolcuların gerçekleştirdiği uçuş sayılarına yer verilecektir:

Tablo-6:THY'nin Miles&Smiles Programı Dahilinde Gerçekleştirdiği Uçuşların Sayısı

Yıl	Oran	THY'nin toplam uçuş sayısı	Toplam FFP'li uçuş sayısı	THY'nin kendi Miles&Smiles sadakat programından yararlanarak uçan yolcuların uçuş sayısı	Miles&Smiles GARANTİ ortak markalı kart sahibi yolcuların uçuş sayısı	Miles&Smiles QNB FİNANSBANK ortak markalı kart sahibi yolcuların uçuş sayısı
2018	Sayı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	Toplam uçuş sayısına oranı (%)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

¹¹ Bonus platformu kapsamında seyahat avantajlı kart ihraç eden TEB, ŞEKERBANK, TFKB, ABANK, ICBIC, FİBABANKA ve BURGAN BANK'a ait kart sayıları. BURGAN BANK 2019 yılı itibarıyla bahse konu türdeki kart ihracını durdurmuştur.

	Toplam FFP'li uçuş sayısına oranı (%)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2019	Sayı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....) ¹²
	Toplam uçuş sayısına oranı (%)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	Toplam FFP'li uçuş sayısına oranı (%)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: THY'nin Cevabi Yazısı.						

- (49) Tablodan görüleceği üzere, 2018 ve 2019 yıllarında THY'nin gerçekleştirdiği toplam uçuş sayısının %(.....)'ten daha az bir kısmı Miles&Smiles programı kapsamında gerçekleşmiştir. Bu program kapsamındaki uçuşların ise sadece (.....) bankalarla yapılan işbirlikleri dâhilinde ihraç edilen kredi kartlarına bağlı olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla THY'nin taşıdığı FFP'li yolcu sayısının toplam yolcu sayısına görece düşük bir oranda kaldığı, ancak THY'nin GARANTİ ve QNB FİNANSBANK haricinde (.....) bankayla da benzeri bir işbirliğine girebileceği dikkate alındığında bu işbirliklerine bağlı uçuş sayısının artacağı, bunun da pazar üzerindeki rekabeti sınırlayıcı etkiyi artırabileceği ve bu nedenle söz konusu işbirliği anlaşmalarının etkilerinin takip edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.
- (50) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmamasına ilişkin olarak değerlendirilmesi gereken bir diğer husus, alıcı konumunda bulunan QNB FİNANSBANK'a getirilen THY'den başka bir havayolu şirketi ile Sözleşme'de anlatılan uygulamaya alternatif oluşturacak şekilde uçuş mili ve uçuş kazanma/harcamaya yönelik işbirlikleri kuramayacağına yönelik rekabet etmeme yükümlülüğüdür. Bahse konu yükümlülüğün kapsamı genişledikçe ve süresi arttıkça pazarın kapanma riski de artacaktır. Bildirime konu Sözleşme'de QNB FİNANSBANK'a getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün kapsamı, bu bankanın başka havayolu şirketleri ile yapacağı ve incelenen Sözleşme'deki uygulamaya alternatif teşkil edebilecek işbirlikleri ile sınırlıdır. QNB FİNANSBANK, Türkiye'de THY dışında başka bir havayolu şirketi ile Sözleşme'de anlatılan uygulamaya alternatif oluşturmamak kaydıyla (uçuş mili ve uçuş kazanma/harcamaya yönelik işbirlikleri dışında) işbirlikleri yapmakta serbest olacaktır. Benzer şekilde, söz konusu bankanın seyahat avantajı sunan kredi kartı çıkarmasının da önünde engel bulunmamaktadır.
- (51) Diğer yandan bildirim konu Sözleşme'nin süresi temel olarak (.....) olacak şekilde öngörülmüştür. THY'nin halihazırda üst pazarda hakim durumda bulunması, QNB FİNANSBANK ile yaptığı anlaşma ile de FFP'li kartlara bağlı satışlarının toplam satışlar içindeki oranının artması ihtimali üst pazarın kapanması riskini doğurabilecektir. Bu nedenle bildirim konu Sözleşme'nin piyasa üzerinde doğurduğu etkilerin belirli aralıklarla değerlendirilmesi uygun olacaktır.
- (52) Nitekim seyahat avantajı sunan kredi kartları pazarında faaliyet gösteren bankalarca, havayolu şirketleri ile yapılan anlaşmalar kapsamında müşterilere sadece tek bir havayolu şirketinde ve genellikle havayolu şirketinin belirleyeceği koşullar çerçevesinde (mil kullanım değerleri, vergiler vb.) fayda sunulduğu, ancak bu durumun bankanın müşterilerine sunmak isteyeceği farklı seyahat avantajlarını (özel destinasyonlar, turlar, konaklama faydaları vb.) engelleyerek müşteri memnuniyetsizliği yaratacağı düşüncesiyle tercih edilmediği, ek olarak, havayolu şirketlerinin bankalardan talep

¹² Söz konusu veriler 2019'un son dört ayına ilişkindir.

ettikleri işbirliği bütçeleri, bankaların bu işbirliği için ayırmak istedikleri bütçelerden fazla olabileceği gibi gerekçelerle bankaların bu tür işbirliklerine sıcak bakmadıkları görülmektedir. Yine bazı bankalar, bildirim konu anlaşmanın dünyada sık rastlanan işbirliği türlerinden olduğunu ve rekabeti olumsuz etkilemeyeceğini ifade etmişlerdir. Bu çerçevede, kart ihraç eden kuruluşların bir havayolu şirketiyle anlaşma yapmaksızın seyahat avantajı sunan kredi kartları çıkarabilmesi ve söz konusu müşterilerine herhangi bir havayolu şirketiyle bağlı olmaksızın uçuş promosyonları sunabilmesi, bildirim konu Sözleşme'nin ilgili pazarlardaki rekabet karşıtı etkilerinin bu aşamada riskli seviyelere ulaşmayacağını göstermektedir.

- (53) Yukarıda yer verilen bilgiler ve açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, bildirim konusu işbirliği ile ilgili pazarların önemli bir kısmında bu aşamada rekabetin ortadan kalkmayacağı, dolayısıyla bildirim konusu Sözleşme ile 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde aranan üçüncü şartın da gerçekleştiği anlaşılmıştır.

d) Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

- (54) Bildirim Formunda, dosya konusu Sözleşme'nin herhangi bir bankanın seyahat avantajı sunan kredi kartı pazarına girmesini engellemeyeceği gibi hiçbir havayolunun da bu şekilde müşteri kazanımına imkân tanıyan uygulama yapmasının önüne geçmeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca, söz konusu Sözleşme ile pazarda faaliyet gösteren diğer banka ve havayolu şirketleri arasında yeni işbirliklerinin kurulmasının da engellenmeyeceği, söz konusu rekabet yasaklarının hizmetlere ilişkin kalitenin artırılması ve yeknesaklığın sağlanması açısından önem arz ettiği ifade edilmiştir.

- (55) Muafiyetin ilk şartı kapsamında tarafların ileri sürdüğü etkinlik kazanımlarına bakıldığında,

“(.....).”

ifadeleri görülmektedir.

- (56) Bildirime konu Sözleşme'de yer alan rekabeti sınırlayıcı hükümlerin, taraflarca ifade edilen bu etkinlik kazanımlarının sağlanması için gerekli ve zorunlu olması beklenmektedir. Kurulun inceleme konusu faaliyete ilişkin olarak vermiş olduğu yukarıda yer verilen önceki kararlarda bu şartın nasıl ele alındığına bakıldığında, taraflar arasındaki Sözleşme'nin ilgili hükümlerinin değerlendirildiği ve bahse konu Sözleşme'deki THY'nin “(.....)” hükmüne yer verilmesinin ve ayrıca yurtdışında ikamet eden THY FFP üyelerine sunulmak üzere Miles&Smiles kredi kartı çıkartabilmeleri için başka banka ve kart çıkaran kuruluş ve kartlı sistem kuruluşları ile THY'nin anlaşma yapabileceği hususunun vurgulandığı görülmüştür.

- (57) Bu bağlamda dosya kapsamında ilk olarak THY'ye getirilen rekabeti sınırlayıcı yükümlülüğün kapsamının daraltılmış olduğu ve ayrıca THY'nin kendisinden toplu bilet almak isteyen bankalara indirimli bilet satmasına engel bulunmadığı belirtilmelidir. Dolayısıyla, THY'ye getirilen yükümlülük, diğer bankaların THY'den indirimli bilet olarak alt pazarda QNB FİNANSBANK ile rekabet etmesini engellemeyeceği, bu yönüyle anılan kısıtlamanın sadece FFP Kredi Kartı İşbirliği ile sınırlı olduğu değerlendirilmektedir. Buna ek olarak, THY'nin kendi sadakat programı kapsamında çıkardığı Miles&Smiles Kart'larına da tekrar değinmek uygun olacaktır. Önceki bölümlerde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, THY'nin kendisine ait Miles&Smiles Kartı THY'nin sık uçan yolcu programının bir ürünü olup, üyeleri anılan program kapsamında THY ve Star Alliance üyesi havayolu firmalarıyla yaptıkları uçuşlardan ve anlaşmalı program ortaklarından

yaptıkları harcamalardan mil kazanmakta ve bunları aynı kanallardan harcayabilmektedirler.

- (58) THY'nin FFP'li kart ihracı için işbirliği yapacağı bankaları seçme yöntemine bakıldığında, çoklu banka sürecine geçiş kararı ile birlikte, Miles&Smiles Kredi Kartı'na ilişkin tekliflerin iletilebilmesi adına, bankaların 2017 yılında THY tarafından davet edildiği, teklif verecek bankalara ilişkin belirli bir tutarda özkaynak, aktif büyüklük, karlılık, şube sayısı gibi herhangi bir teknik şart getirilmediği belirtilmiştir. Bu anlamda bahse konu ihaleye bütün bankaların katılabildiği anlaşılmaktadır. Buna ilaveten, THY; Miles&Smiles programının belirli bir marka imajını haiz, müşteri memnuniyetini ön planda tutan ve yolculara belirli bir hizmet kalitesi sunmayı hedefleyen bir program olduğunu, buna karşın her ödeme kuruluşunun bu seviyede hizmet sunmasının mümkün olmaması neticesinde, pazardaki her oyuncu ile işbirliği gerçekleştirilemediğini, bankalar tarafından iletilen tekliflerin bu çerçevede değerlendirildiğini ifade etmiştir. Bu bakımdan THY'ye getirilen ve işbirliği yapabileceği bankaların sayısını sınırlayan rekabeti kısıtlayıcı hükmün, bu şartla elde edilmek istenen amacın ötesinde rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlamayacağı anlaşılmıştır.
- (59) Sonuç olarak, bildirim konu Sözleşme'nin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı hükümler içerdiği, bu nedenle menfi tespit belgesi verilemeyeceği, ayrıca 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı, ancak 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca gereken şartları taşıması nedeniyle anılan Sözleşme'ye beş yıl süreyle bireysel muafiyet tanınabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

(60) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Türk Hava Yolları A.O. ile QNB Finansbank A.Ş. arasında 26.12.2018 tarihinde imzalanan "THY Frequent Flyer Programı Miles&Smiles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesi"ne, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle, menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
- "THY Frequent Flyer Programı Miles&Smiles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesi"nin, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinde öngörülen pazar payı eşiğinin aşılması nedeniyle, anılan Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,
- Bununla birlikte "THY Frequent Flyer Programı Miles&Smiles Kredi Kartı İşbirliği Sözleşmesi"ne, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan şartların tamamını sağlaması nedeniyle, 5 (beş) yıl süre ile bireysel muafiyet tanınmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.